

Utenforskap blant unge: Hvilke tiltak kan virke, og hvordan kan disse realiseres?

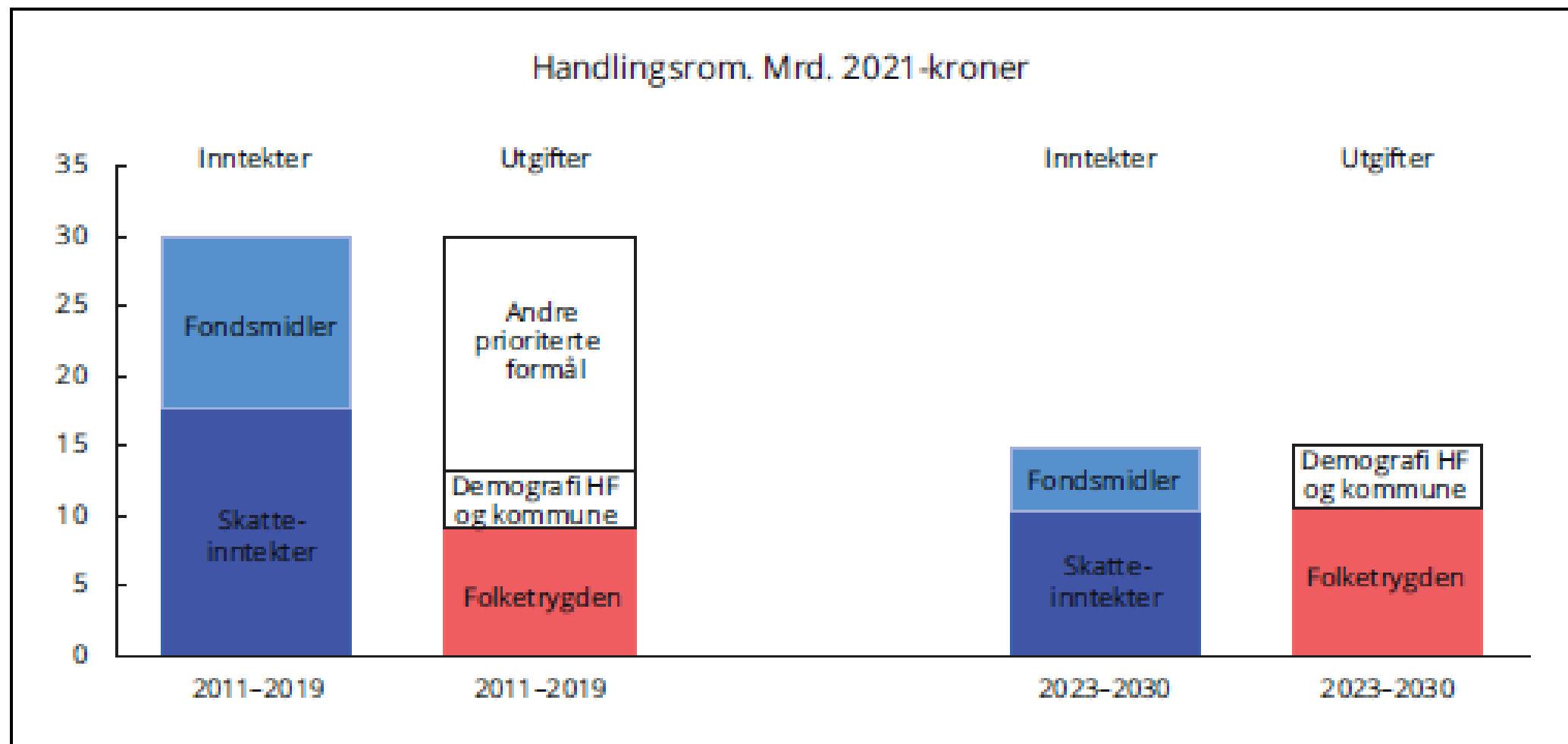
Mari Rege

Professor i samfunnsøkonomi

mari.rege@uis.no

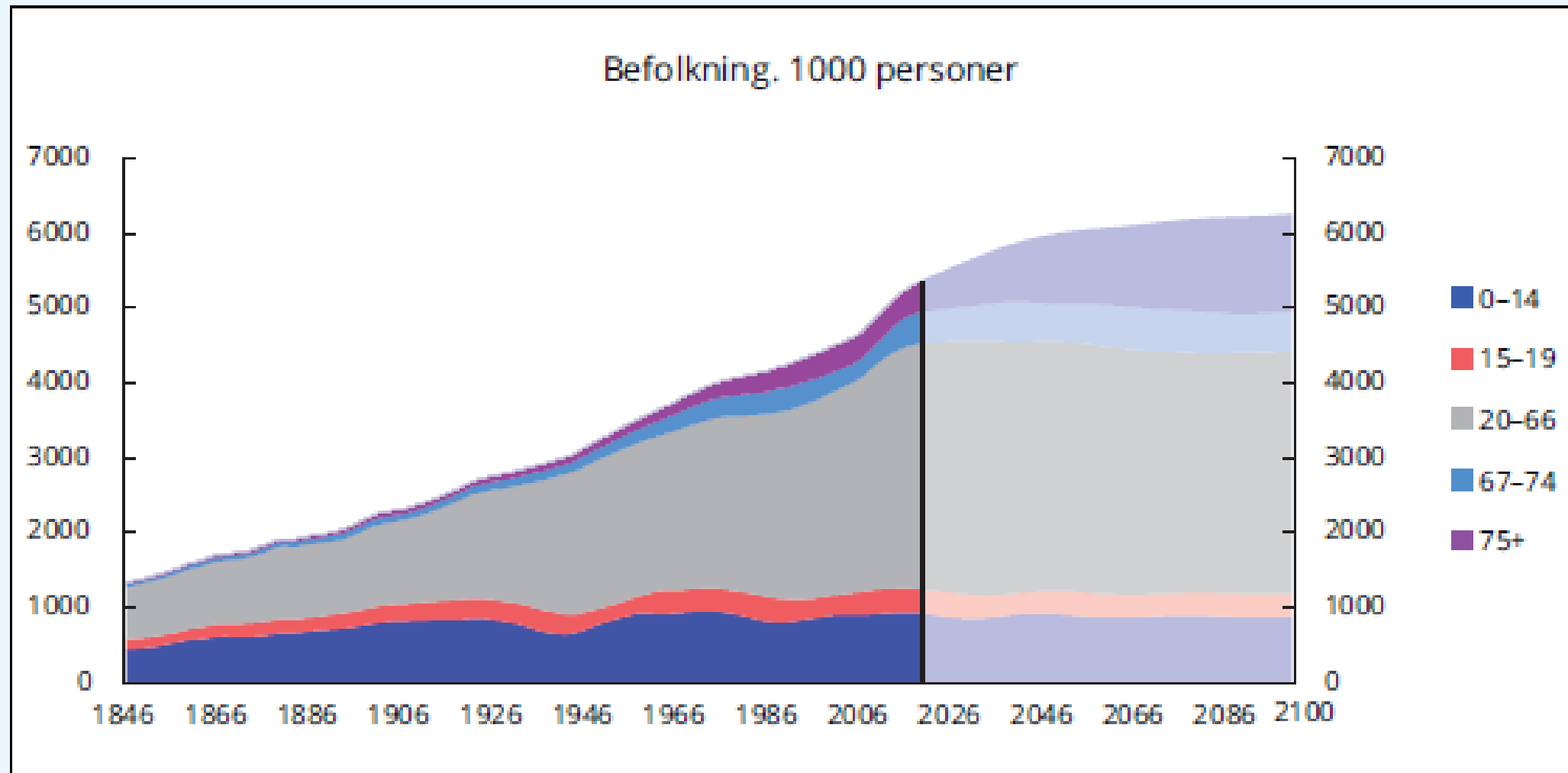
[@marisrege](#)

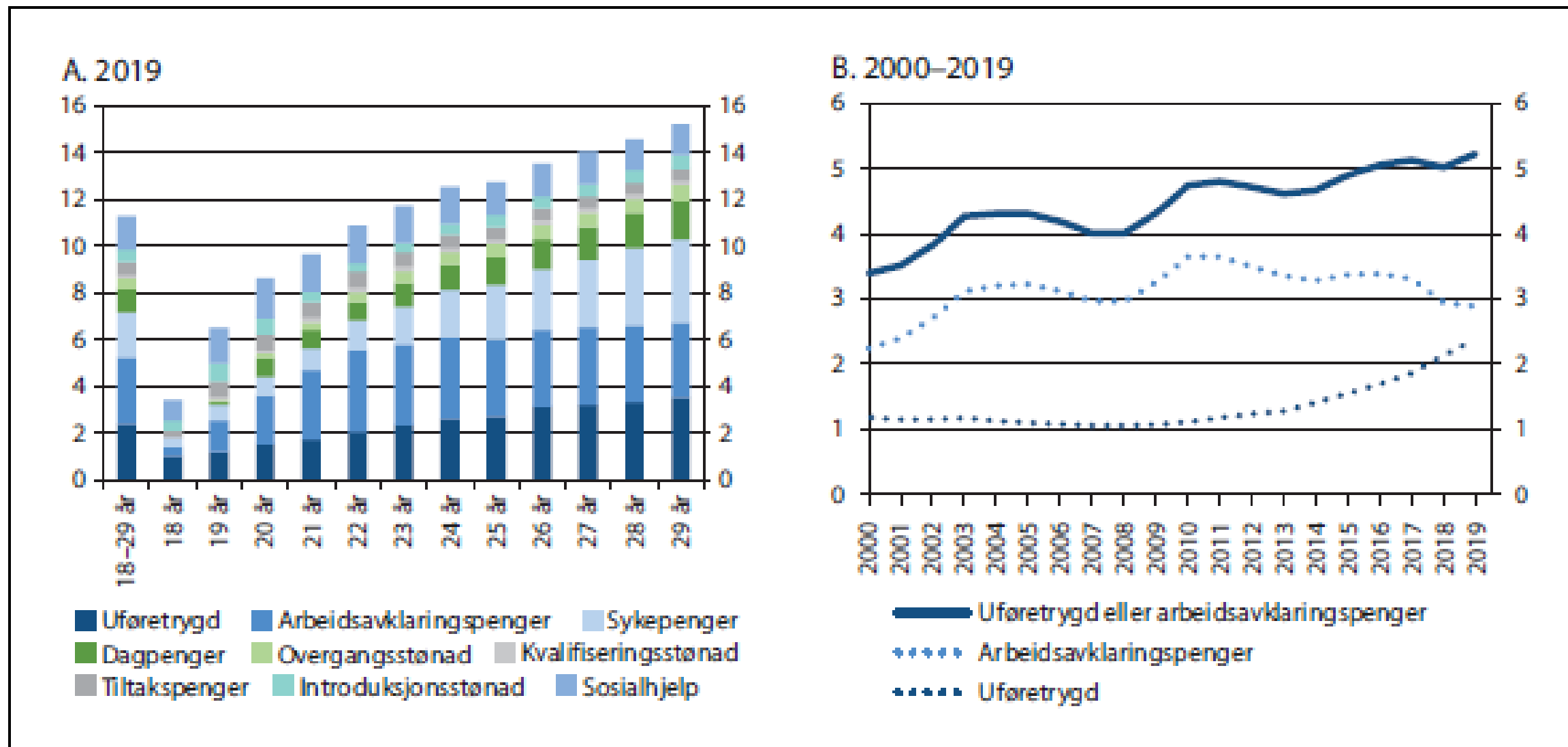
Figur 1.6 Anslått årlig vekst i strukturelle skatte- og avgiftsinntekter, vekst i bruk av olje- og fondsinntekter, folketrygden og demografidrevne kostnader i helseforetakene og kommunesektoren. Mrd. 2021-kroner

Kilde: Finansdepartementet.

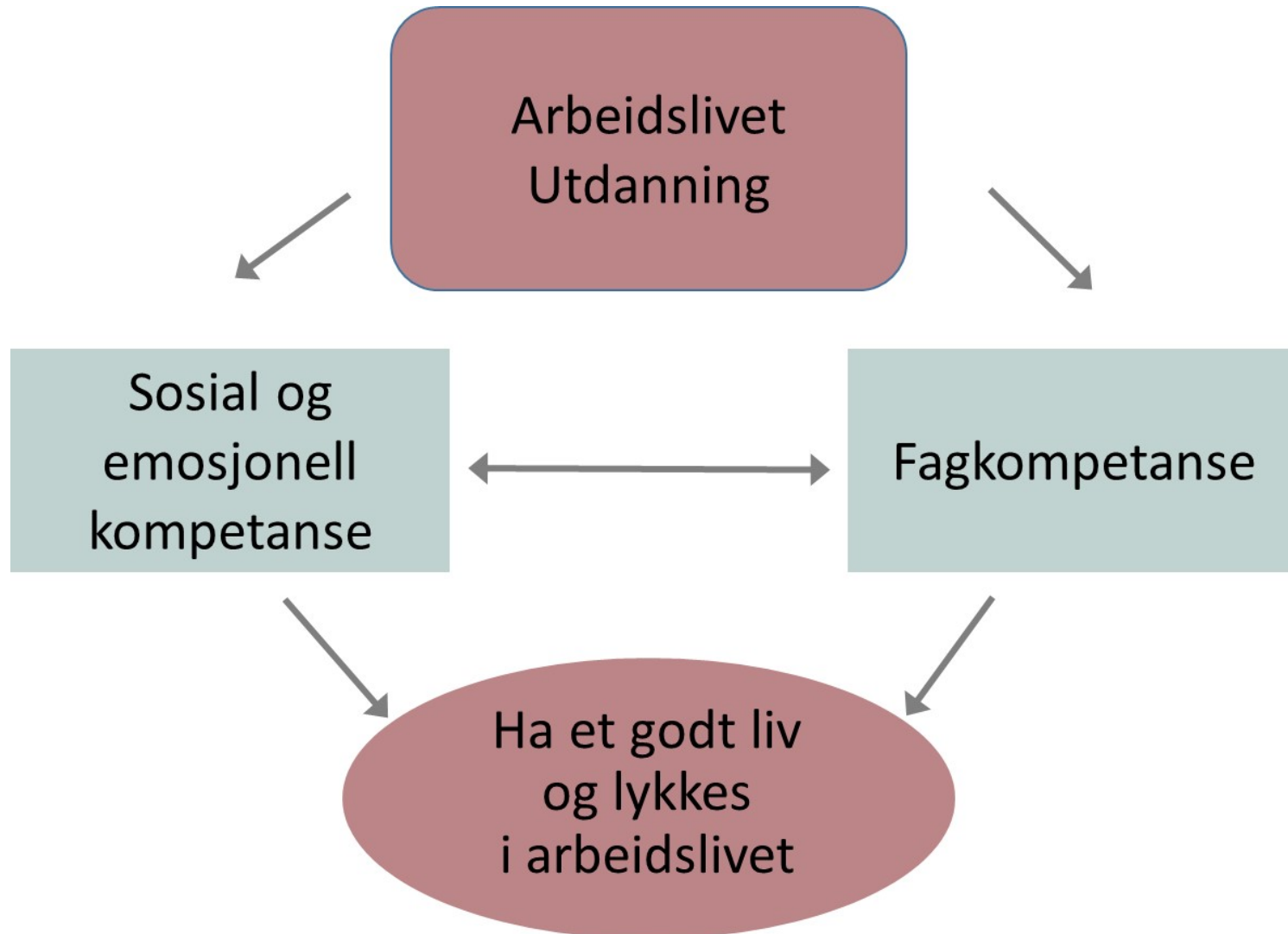
Figur 7.8 Befolkningen fordelt på aldersgrupper. 1846–2100. 1 000 personer

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

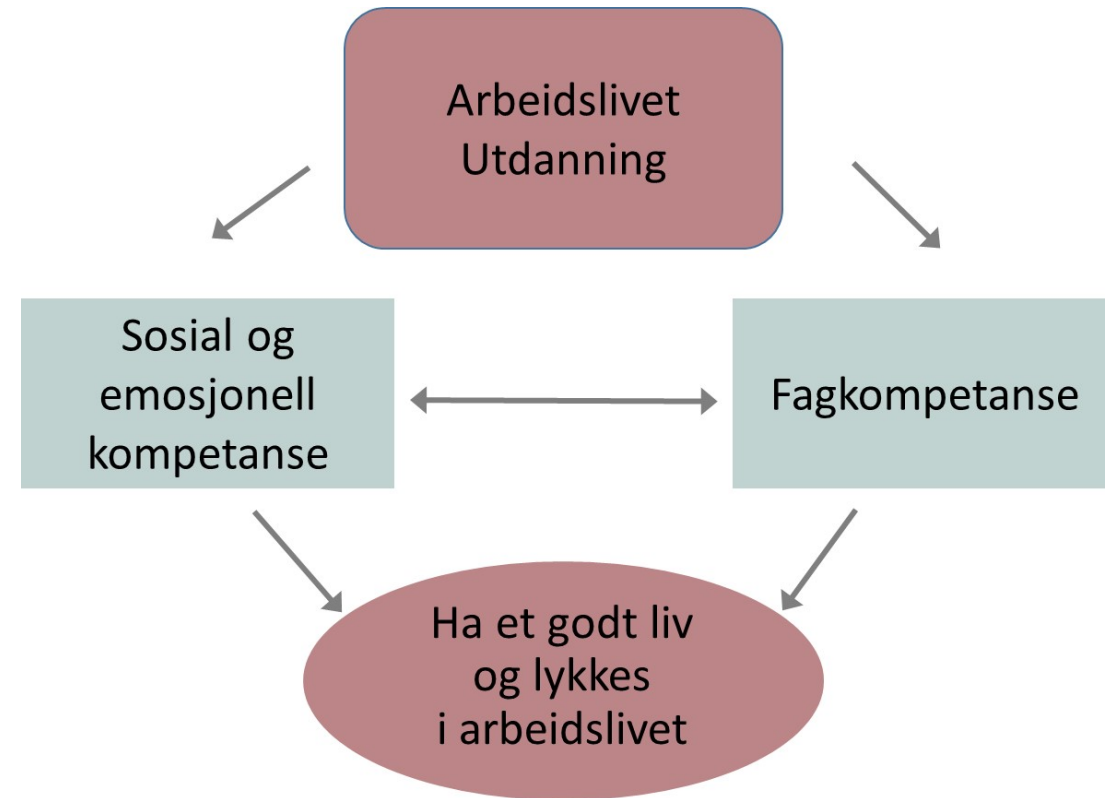
Figur 11.3 Andel av befolkningen i alderen 18–29 år som mottar ulike inntektssikringsordninger. Prosent

Hvorfor?

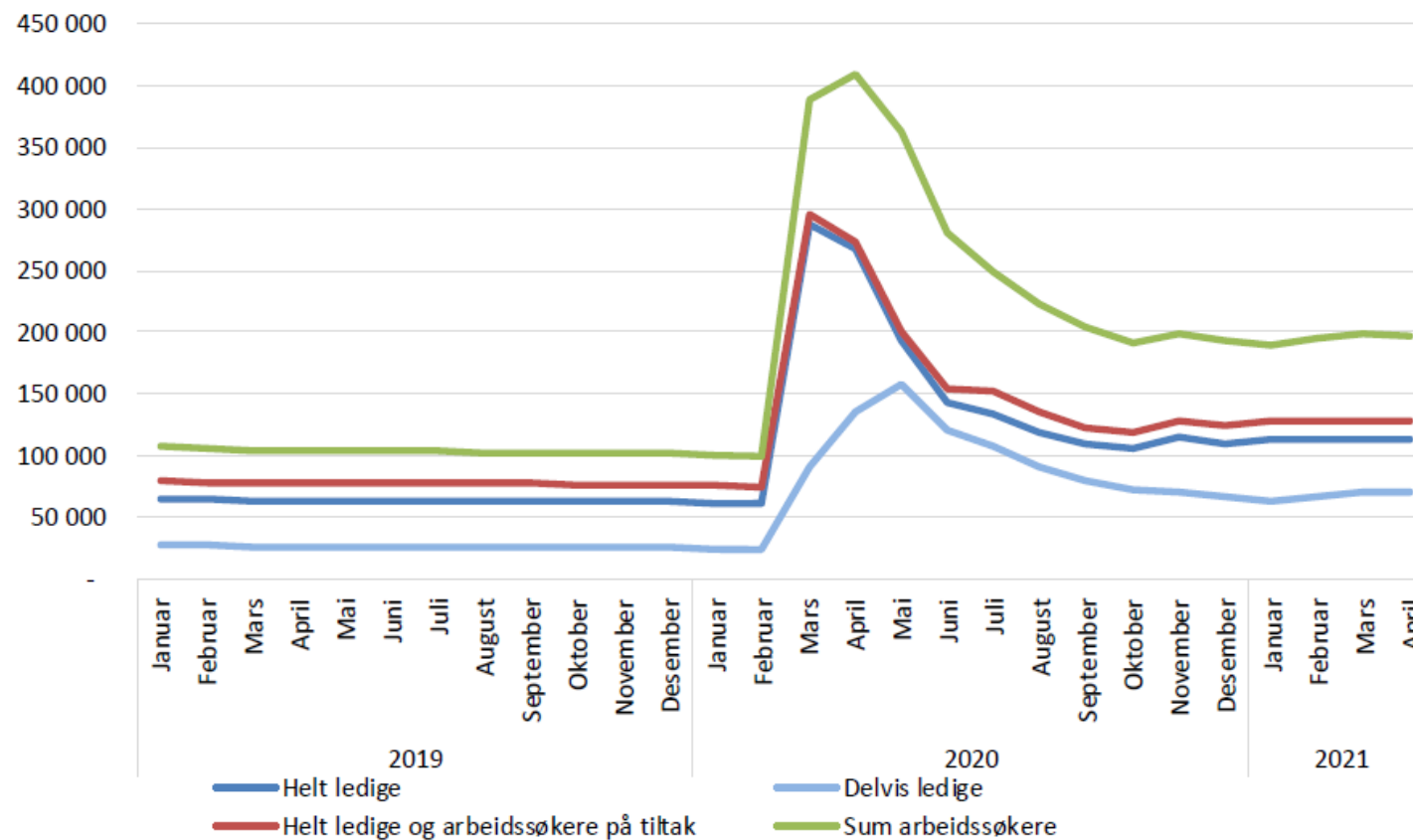
Hvorfor?

- Kan blant annet skyldes et mer kunnskapsintensivt arbeidsliv som stiller høyere krav til kompetanse.
- Dette gjelder både formell kompetanse, men også sosial og emosjonell kompetanse.
- Slik kan det ha blitt vanskeligere for arbeidssøkere med lav utdanning eller lettere psykiske helseproblemer å komme seg inn i arbeidslivet.
- For mange blir det starten på en negativ spiral; kompetansen svekkes ytterligere fordi de ikke får delta på den viktige læringsarenaen som arbeidslivet er og det er psykisk belastende å stå utenfor.

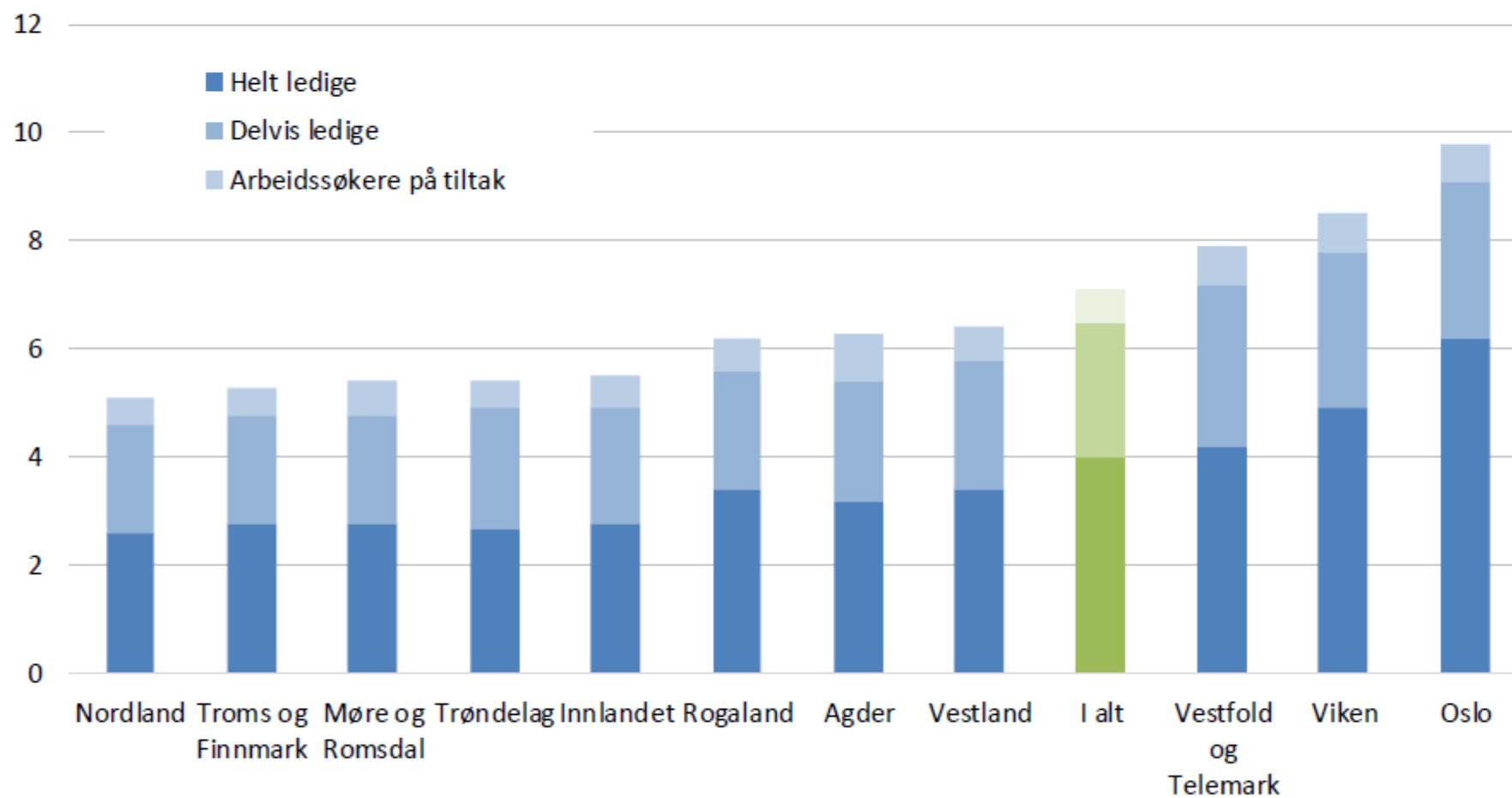
Pandemien har forsterket denne utfordringen

Figur 1. Antall registrerte helt arbeidsledige, delvis ledige, bruttoledigheten og summen av arbeidssøkere. Sesong- og bruddjusterte tall. Januar 2019 – april 2021

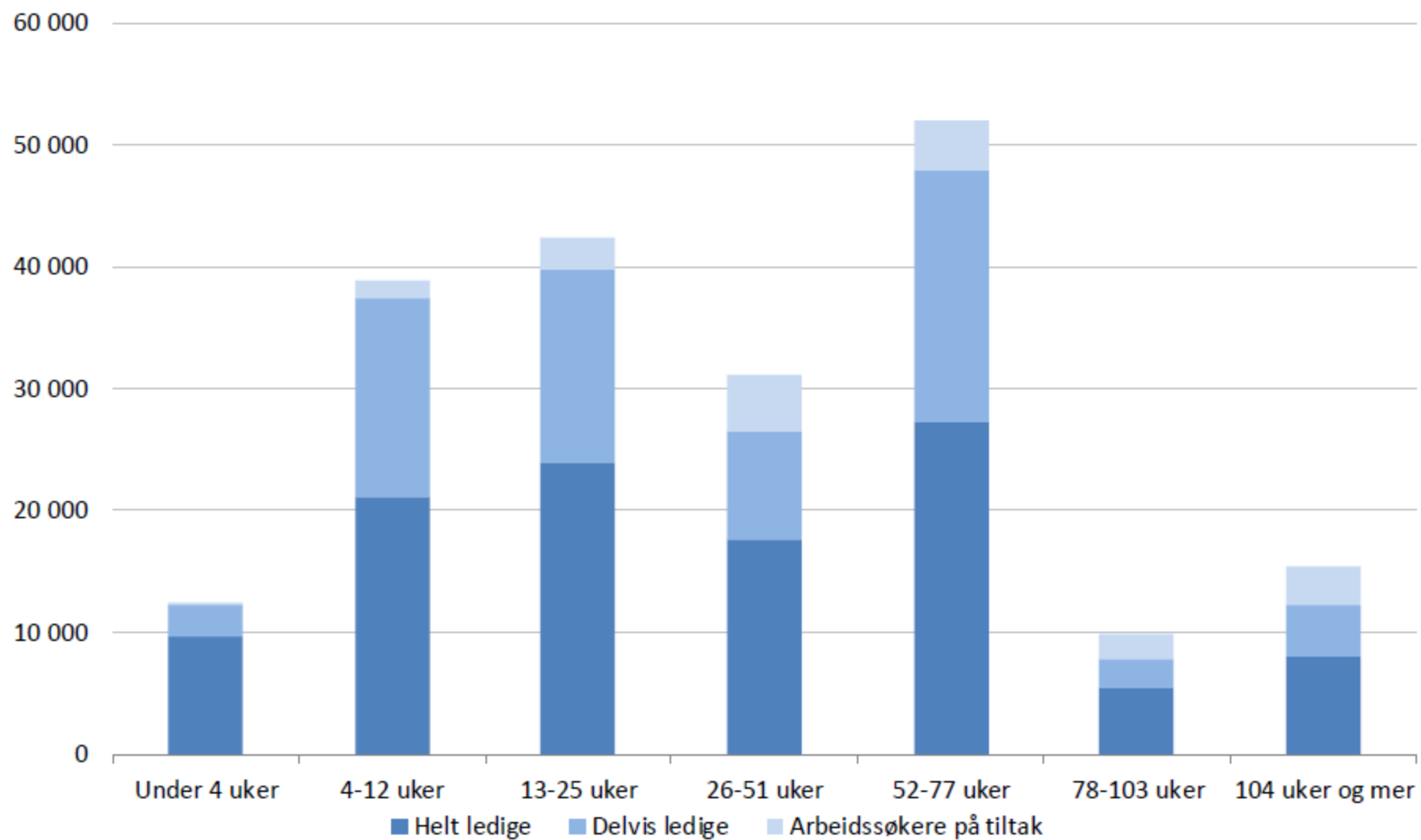
Kilde: NAV

Figur 8. Andel av arbeidsstyrken registrert som helt ledige, arbeidssøkere på tiltak eller delvis ledige hos NAV. Etter fylke. April 2021

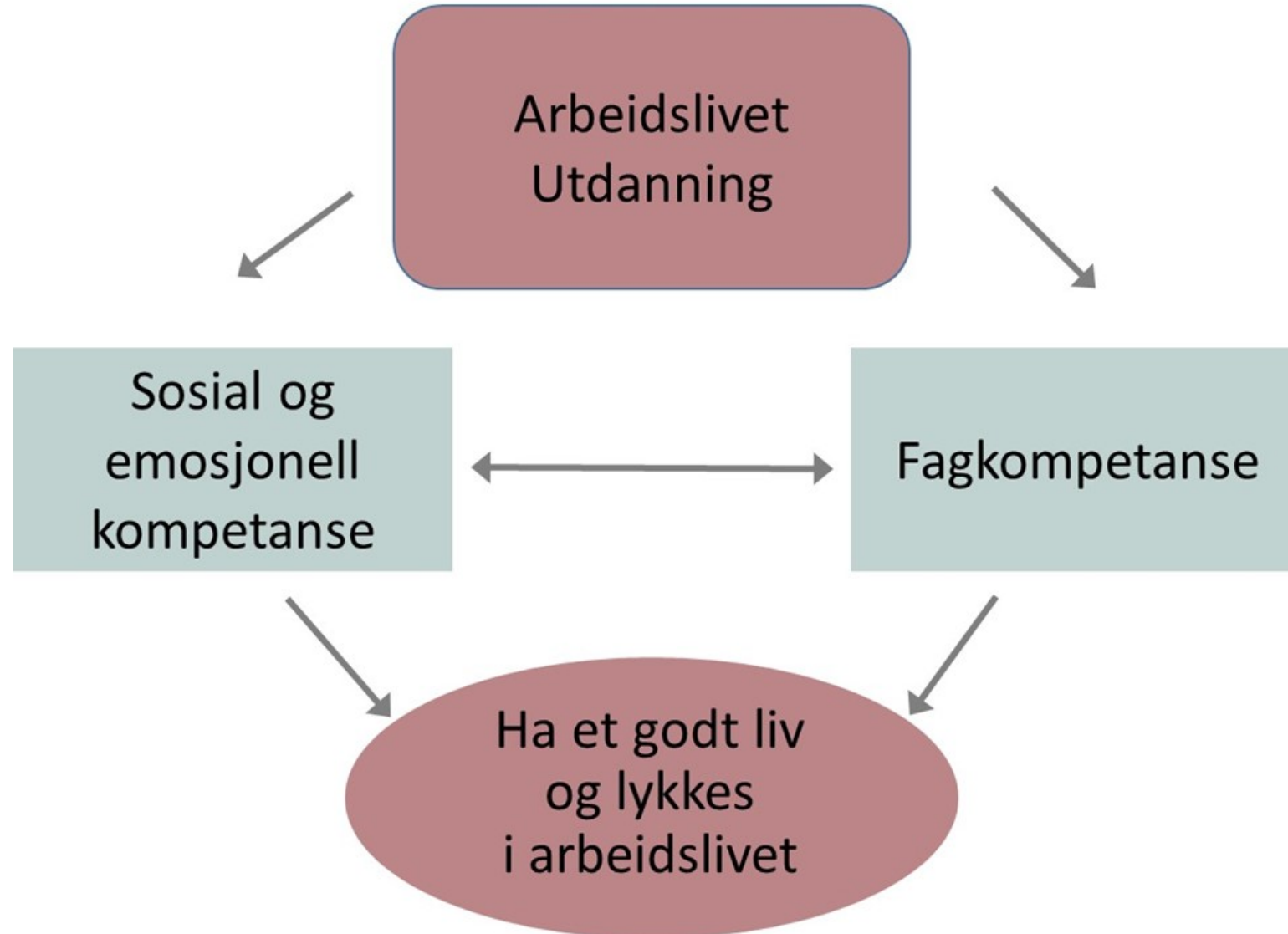
Kilde: NAV

Figur 6. Antall arbeidssøkere fordelt på arbeidssøkerstatus og arbeidssøkervarighet. April 2021

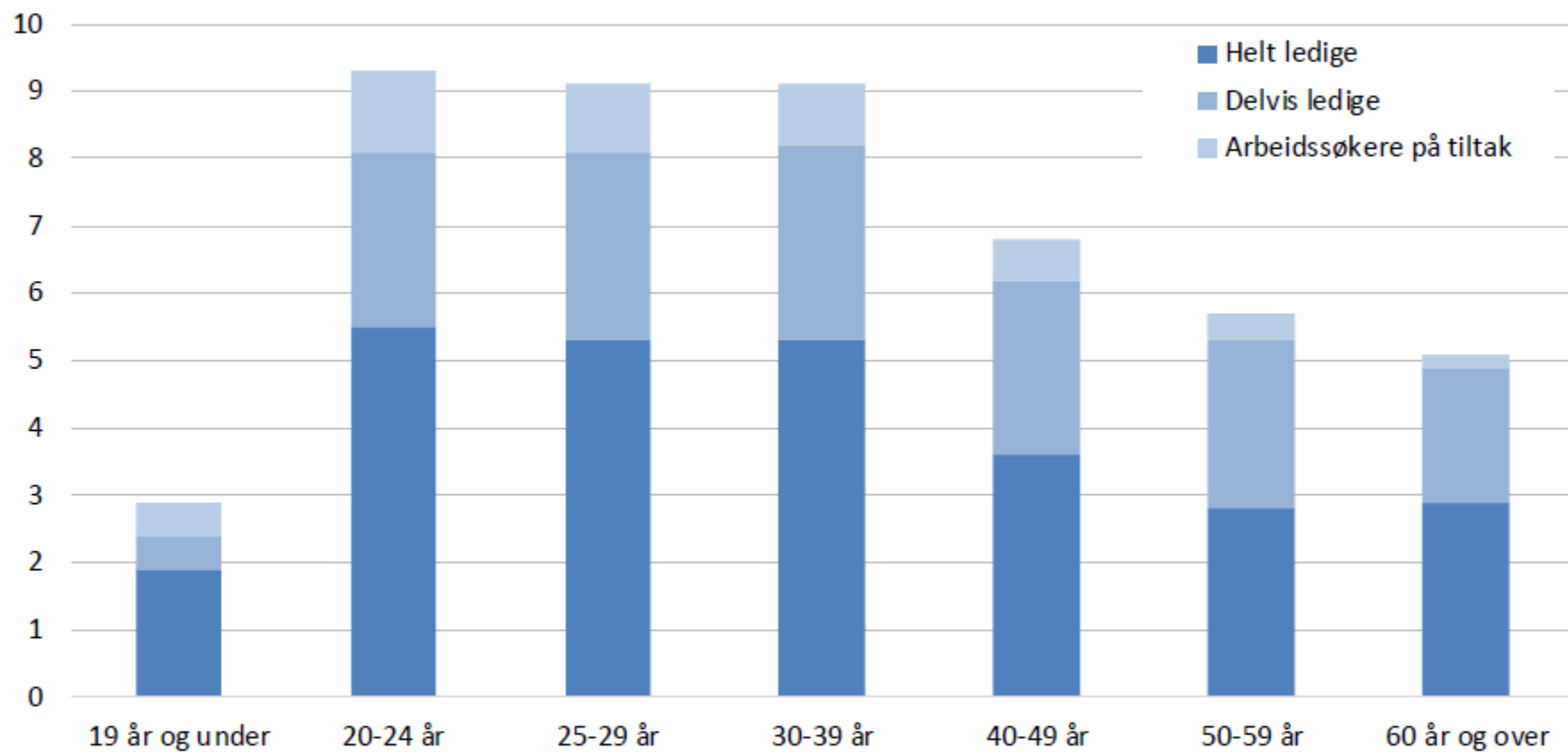

Kilde: NAV

Arena for tilhørighet, mening og mestring

Figur 10. Andel av arbeidsstyrken registrert som helt ledige, arbeidssøkere på tiltak eller delvis ledige hos NAV. Etter alder. April 2021

Kilde: NAV

“Brennmerkeeffekter”

- Studiene baserer seg på registerdata.
- Viser at å oppleve høy arbeidsledighet som ung gir:
 - lavere sannsynlighet for sysselsetting på sikt
 - lavere sannsynlighet for å komme i jobb som samsvarer med deres kompetanse
 - dårligere lønnsutsikter
- Unge med lav kompetanse er spesielt sårbare.

Ability Matters: Effects of Youth Labor-Market Opportunities on Long-Term Labor-Market Outcomes*

Venke Furre Haaland

University of Stavanger, NO-4021 Stavanger, Norway
venke.f.haaland@uis.no

Abstract

Utilizing registry data from cognitive ability tests for all Norwegian males born between 1962 and 1973, I study whether labor-market conditions at the age of graduation have differential effects on earnings and employment for different ability groups. I find that low-ability males are more vulnerable to local business cycles at the expected time of labor-market entry. In particular, I demonstrate that low-ability males suffer larger long-term earnings losses than the rest of the population.

Keywords: Business cycle; careers; graduation

JEL classification: E32; J31; J24

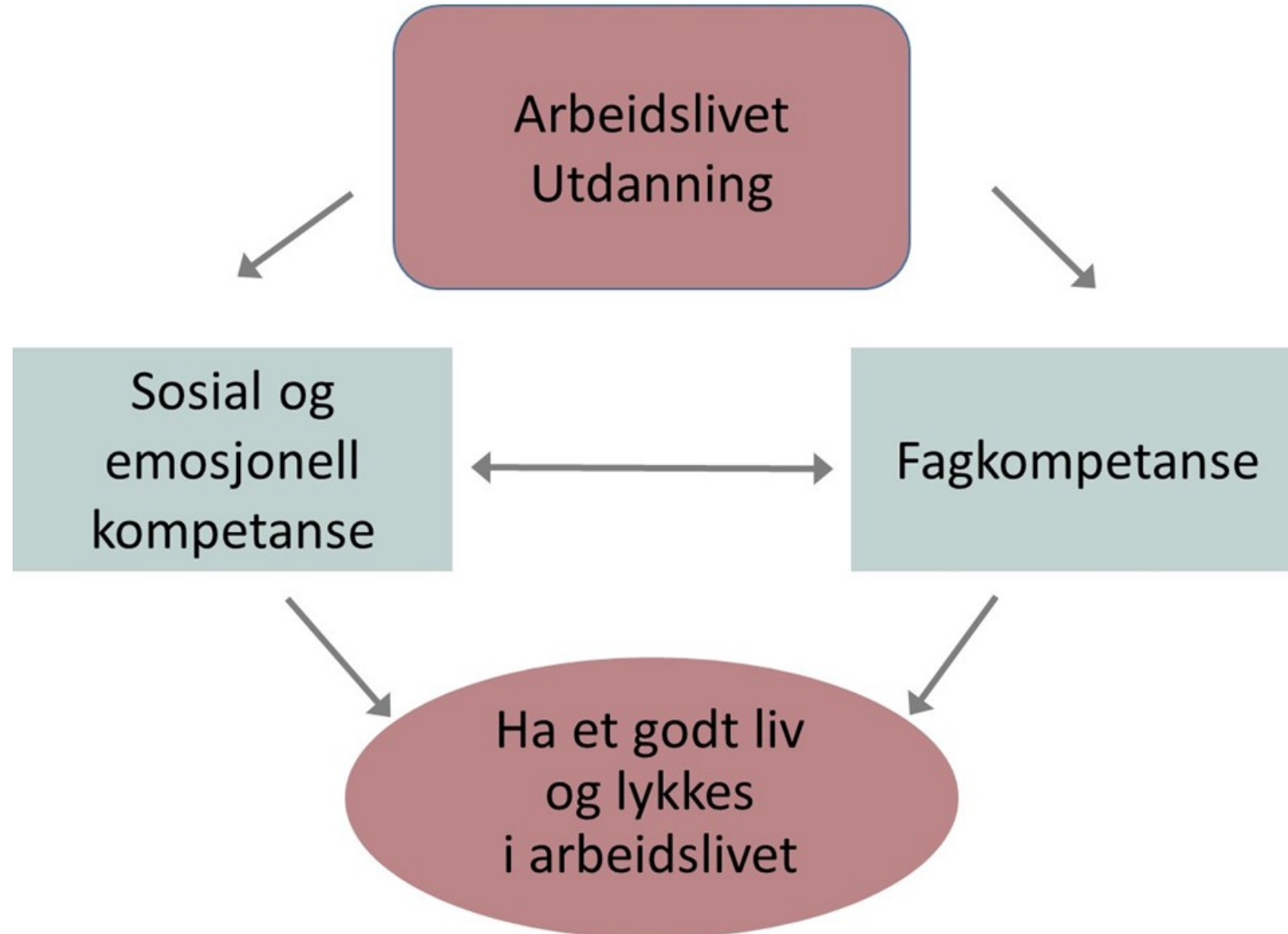
1. Introduction

The early years of a career are important for future labor-market outcomes. Studies show that about 66 percent of lifetime wage growth occurs during the first 10 years of a career (see, e.g., Topel and Ward, 1992). Notably, young people's employment prospects in these early years could be influenced by the business cycle. Young people are often called the population at risk, as they have little work experience, and during recessions they are often the last to be hired and the first to be fired. Research on youth vulnerability shows that they experience more unemployment and underemployment and less employment than adults during recessions (see, e.g., Bell and Blanchflower, 2011a,b; Hoynes *et al.*, 2012). Despite declining in countries in the European Union following the financial crisis, youth unemployment rates remain at a very high level: 20.3 percent in 2015 (for young people under the age of 25).¹

*I am grateful to Mari Rege, Kjetil Telle, Christopher J. Ruhm, Nabanita Datta Gupta, Shelly Lundberg, and seminar participants at the Frisch Centre and Institute for Social Research for helpful suggestions, to the Research Council of Norway (OF-10018) for funding, and to Statistics Norway for their hospitality.

¹ Figure obtained from the Eurostat database at <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> (retrieved 9 September 2016), Labor market/Employment and unemployment/LFS series-

Arena for tilhørighet, mening og mestring

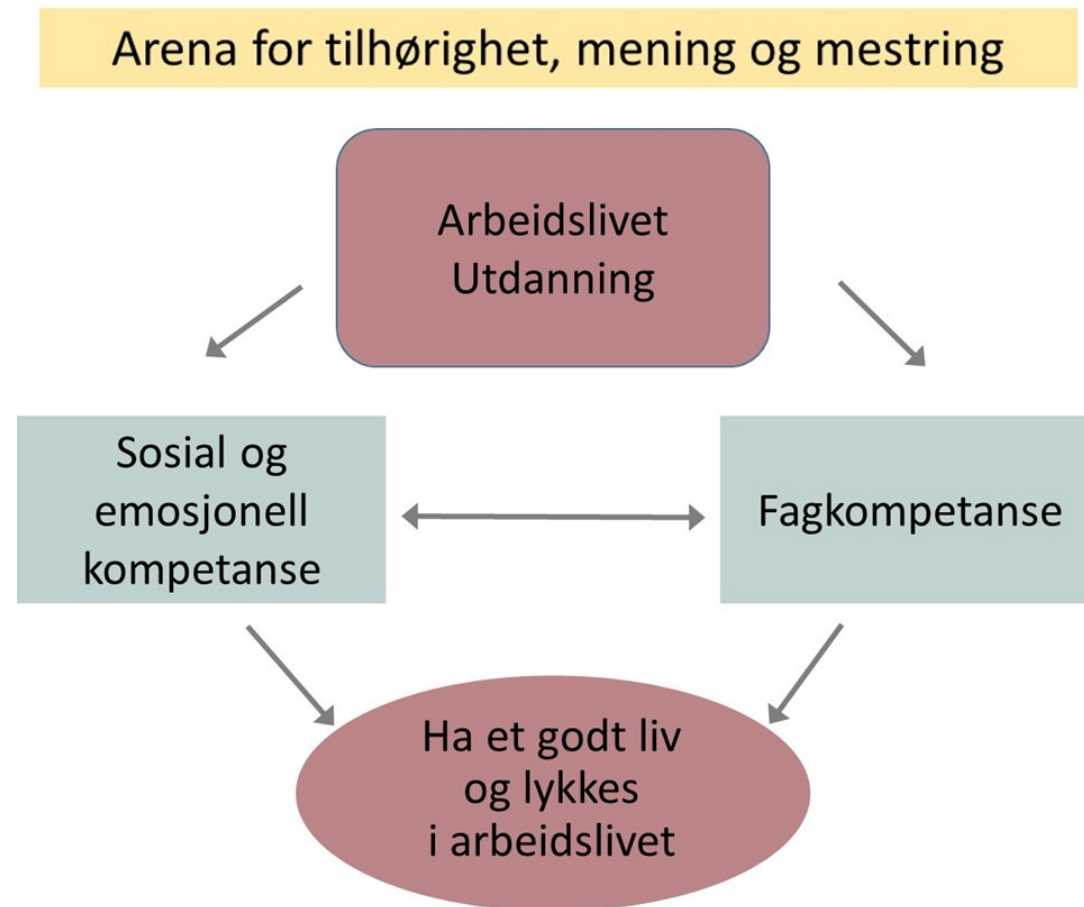
Viktige tiltak

- Unge arbeidsledige bør få økt adgang til å tilegne seg grunnleggende kompetanse i ledighetsperioden samtidig som de mottar dagpenger.
- Tidsbegrenset lønnstilskudd koblet med en mentor på arbeidsplassen som kan hjelpe, støtte og veilede, samt bidra til inkludering i arbeidsmiljøet.

For de mest sårbare

- Forskningen viser at unge mennesker utenfor jobb og utdanning trenger relasjoner til andre mennesker som kan støtte dem på veg inn i arbeidslivet – med å stille forventninger, ha tro på dem og veilede og støtte.
- Tiltak som både hjelper med arbeidstrening og overgang til arbeidslivet, som gir dem mestringsfølelse, opplevelsen av å tilhøre et fellesskap, samt støtter opp om sosiale og emosjonelle utfordringer, ser lovende ut.

Hvem kan best tilby slike helhetlige tjenestetiltak?

- Myndighetene må vurdere å i større grad utnytte engasjementet, kompetansen og innovasjonskraften blant ideelle og private aktører.
- I flere kommuner er nettopp dette forsøkt med gode erfaringer.

Likeverd, respekt og ansvarliggjøring

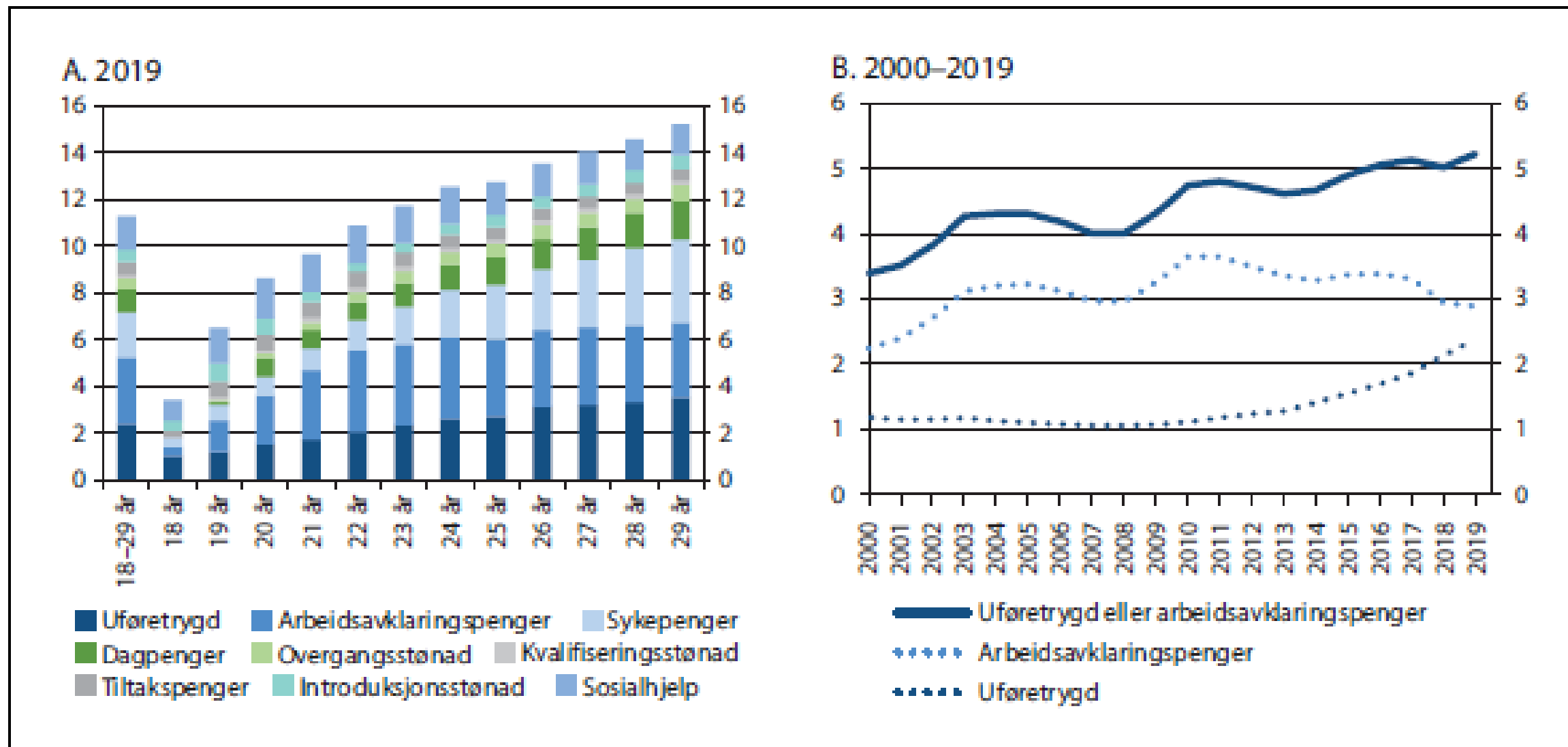
Stiftelsen RIBO tilbyr tjenester innenfor habilitering, rehabilitering, behandling og botilbud til personer med sammensatte utfordringer.

[SE VÅRE BO- OG ARBEIDSTILBUD](#) →

Hvem kan best tilby slike helhetlige tjenestetiltak?

- Myndighetene må vurdere å i større grad utnytte engasjementet, kompetansen og innovasjonskraften blant ideelle og private aktører.
- I flere kommuner er nettopp dette forsøkt med gode erfaringer.
- Problemet er at selv om mange kommuner lykkes, er det mange som ikke gjør det.
- Hvordan kan kommunene lære fra hverandre? Hvordan kan gode tiltak skaleres opp?

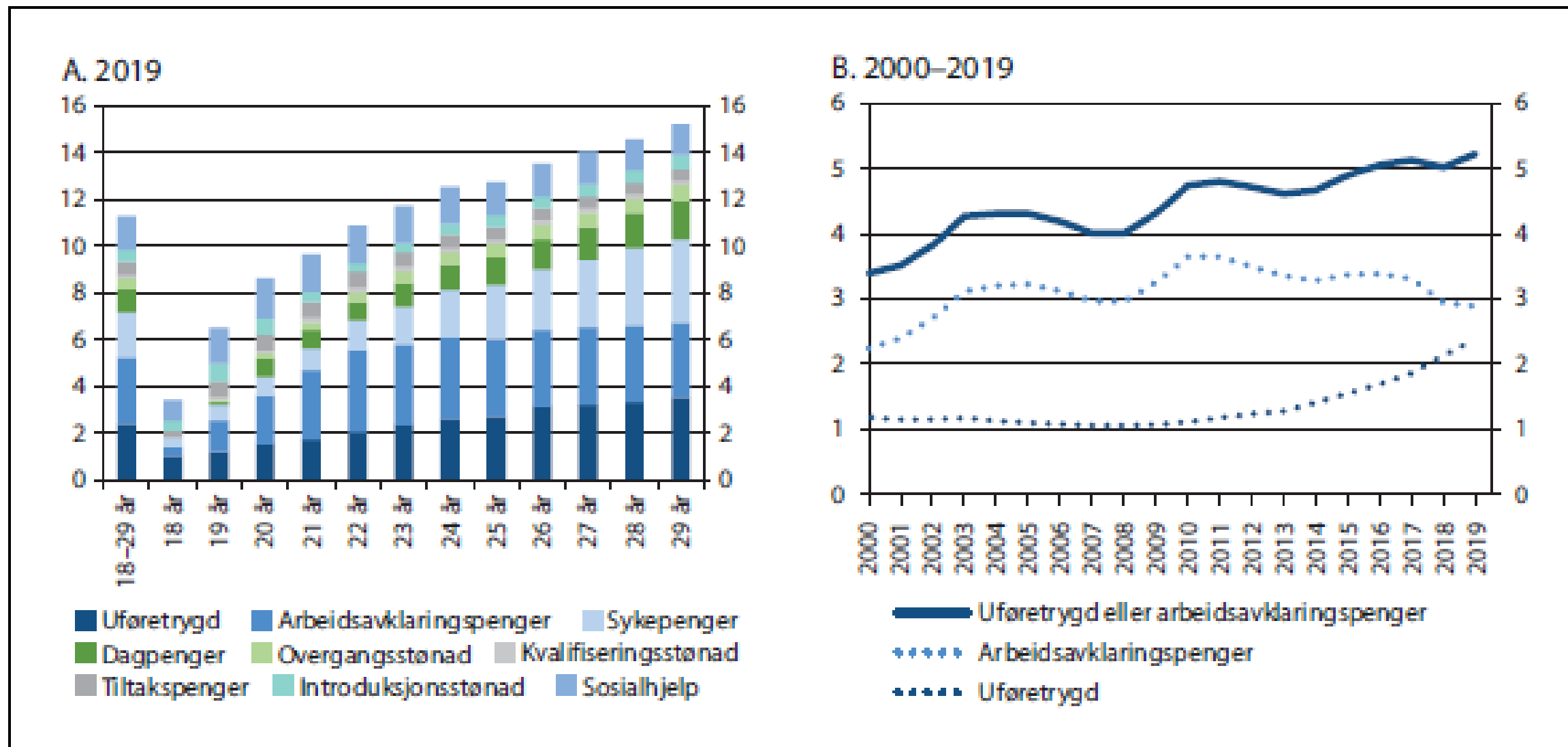

Figur 11.3 Andel av befolkningen i alderen 18-29 år som mottar ulike inntektssikringsordninger. Prosent

Skalerbare tiltak

- Alle offentlig finansierte tiltak rettet mot unge bør bli grundig dokumentert og effektevaluert i randomiserte kontrollerte forsøk i samarbeid med forskningsmiljø.
- Slik kan aktører lære fra hverandre og effektive tiltak skaleres opp.

Figur 11.3 Andel av befolkningen i alderen 18–29 år som mottar ulike inntektssikringsordninger. Prosent

Takk!

mari.rege@uis.no

[@marisrege](#)

Noen viktige referanser fra Norge

- Liu, K., Salvanes, K. G., & Sørensen, E. Ø. (2016). Good skills in bad times: Cyclical skill mismatch and the long-term effects of graduating in a recession. *European Economic Review*, 84, 3-17.
- Haaland, V. F. (2018). Ability Matters: Effects of Youth Labor-Market Opportunities on Long-Term Labor-Market Outcomes. *The Scandinavian Journal of Economics*, 120(3), 794-825.
- Rege, M., Telle, K., & Votruba, M. (2009). The effect of plant downsizing on disability pension utilization. *Journal of the European Economic Association*, 7(4), 754-785.
- NOU 2021: 2 Kompetanse, aktivitet og inntektssikring
- NOU 2021: 4 Norge mot 2025
- Meld. St. 14 (2020–2021) Perspektivmeldingen 2021